

Dosarul nr.2ra-863/19

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Dondușeni, judecător: L. Danilișin
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți, judecători: S. Procopciuc, N. Chircu, E. Grumeza

ÎNCHEIERE

22 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de
Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Svetlana Filincova

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Finanțelor al RM,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Ministerului
Finanțelor al RM către Consiliul raional Dondușeni, copârât Iuliu Guzun, cu
privire la anularea actelor administrative, la cererea Ministerului Finanțelor al RM
către Iuliu Guzun, intervenient accesoriu notarul public Anghelina Danil, privind
declararea nulității absolute a certificatului de moștenitor legal,

împotriva deciziei din 04 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care a
fost admis apelul declarat de Ministerul Finanțelor al RM și modificată hotărârea
din 24 august 2017 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni,

c o n s t a t ă:

La 22.10.2015, Ministerul Finanțelor al RM s-a adresat cu cerere de chemare
în judecată către Consiliul raional Dondușeni, copârât Iuliu Guzun, cu privire la
anularea actelor administrative, prin care a solicitat anularea deciziei Comisiei
speciale nr. 9 din 04.03.2009 și a pct. 3 al deciziei Consiliului raional Dondușeni
nr. 24/1 Din 11.06.2009.

În motivarea acțiunii a indicat că, prin Decizia Comisiei speciale din
04.03.2009 și a procesului-verbal al Comisiei speciale nr. 9 din 04.03.2009, s-a
dispus alocarea din contul bugetului raional a mijloacelor financiare în sumă de
XXX de lei în beneficiul lui Iuliu Guzun cu titlu de compensație pentru averea
naționalizată în urma represiunilor politice.

Prin Decizia Consiliului raional Dondușeni nr.21/4 din 11.06.2009, în
legătură cu insuficiența mijloacelor financiare raionale necesare pentru executarea,
inclusiv a Deciziei Comisiei speciale din 04.03.2009 de atribuire în beneficiul lui
Guzun Iuliu a sumei de XXX de lei cu titlu de compensație a averii naționalizate,
s-a dispus achitarea compensației din bugetul de stat.

Ministerul Finanțelor al RM consideră că, Decizia Comisiei speciale din 04.03.2009, procesul-verbal al Comisiei speciale nr. 9 din 04.03.2009 și pct. 3 din anexă la Decizia Consiliului raional Dondușeni nr.21/4 din 11.06.2009 au fost emise cu încălcarea normelor imperative ale legii, fapt ce implică necesitatea legală de declarare a nulității absolute a acestora.

În decembrie 2007, Guzun Iuliu a depus o cerere către Comisia specială din cadrul Consiliului raional Dondușeni privind restituirea averii confiscate ce a aparținut părinților acestuia - Guzun Ion și Guzun Nadejda.

Prin scrisoarea nr.112 din 14.11.2008, Comisia specială 1-a informat pe petiționarul Guzun Iuliu că la cererea depusă privind restituirea averii confiscate nu au fost anexate documentele obligatorii conform pct. 5 din Regulamentul privind restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice, precum și achitarea compensației în cazul decesului ca urmare a represiunilor politice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.627 din 05.06.2007.

La 20.11.2008, Guzun Iuliu a depus o cerere la Judecătoria Dondușeni privind constatarea faptului confiscării bunurilor ce au aparținut părinților acestuia - Guzun Ion Afanasie și Guzun Nadejda Ion. Prin hotărârea Judecătoriei Dondușeni din 18.12.2008, având în vedere și recunoașterea acțiunii de către reprezentantul Consiliului raional Dondușeni, instanța a dispus constatarea faptului confiscării bunurilor vizate.

La 04.03.2009, având în vedere că Guzun Iuliu a prezentat actul ce confirmă confiscarea averii, cu trimitere la hotărârea Judecătoriei Dondușeni din 18.12.2008, Comisia specială din cadrul Consiliului raional Dondușeni a dispus atribuirea în beneficiul acestuia a sumei de peste XXX de lei cu titlu de compensație a averii confiscate, însă fără a stabili cu certitudine dacă cererea solicitantului corespunde condițiilor cumulative prescrise la art.5 din Hotărârea Guvernului nr. 627 din 05.06.2007.

Referitor la emiterea deciziei Comisiei speciale din 04.03.2009, a procesului-verbal al Comisiei speciale nr.9 din 04.03.2009 și a pct.3 din anexa la Decizia Consiliului raional Dondușeni nr. 21/4 din 11.06.2009 cu încălcarea normelor imperative ale legislației, Ministerul Finanțelor a invocat faptul că acestea au fost emise contrar prevederilor conținute în Hotărârea Guvernului nr. 627 din 05.06.2007.

Astfel, la cererea de restituire a bunurilor confiscate sau de compensare a valorii acestora depusă de Guzun Iuliu, Comisia specială nu a reținut faptul că aceasta a fost depusă cu încălcarea pct.5 lit. e) din Hotărârea Guvernului nr. 627 din 05.06.2007, mai exact la cerere nefiind anexat un act obligatoriu - certificatul de moștenitor legal (pentru examinarea unei cereri de restituire a averii confiscate în primul rând se impune elucidarea faptului dacă persoana are calitatea necesară și dreptul de a formula și înainta o asemenea cerere, această cerință fiind una obligatorie și nu facultativă).

Luând în considerare faptul că, Guzun Iuliu a depus cerere către Comisia specială cu nerespectarea prescripțiilor cu caracter imperativ prevăzute de pct.5 din Hotărârea Guvernului nr.627 din 05.06.2007, aceasta urma a fi obligatoriu

restituită. Or, primirea de către Comisia specială a cererii de restituire, examinarea acesteia și mai ales emiterea unei dispoziții de alocare în beneficiul lui Guzun Iuliu a unei sume de peste XXX de lei, fără a fi respectate prevederile prevăzute de pct.5 din Hotărârea de Guvern nominalizată presupune în mod evident emiterea unui act juridic cu încălcarea normelor imperative ale legislației.

Suplimentar în această privință, a menționat că certificatul de moștenitor legal a fost eliberat pe numele lui Guzun Iuliu abia la 11.05.2009, iar Decizia Comisiei speciale a fost emisă anterior la 04.03.2009. Prin urmare, certificatul de moștenitor nu a fost prezentat la depunerea cererii către Comisia specială din motiv că nu exista un asemenea act.

Urmează să se țină cont că, potrivit procesului-verbal nr. 9 din 04.03.2009 a Comisiei speciale privind restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice, la pct. 3 este consemnat în formă olografă că temei pentru includerea lui Guzun Iuliu în Decizia Comisiei privind alocarea sumei de XXX de lei cu titlu de compensație pentru averea naționalizată constituie: certificatul de moștenitor legal din 11.05.2009. Or, acest certificat de moștenitor legal după cum a precizat mai sus, nu poate sta la baza emiterii Deciziei Comisiei speciale din 04.03.2009, deoarece a fost emis ulterior acesteia.

Cu referire la certificatul de moștenitor legal, reclamantul a indicat că notarul public Dolineanu Ludmila, cu încălcarea art. 1517 din Codul civil care prevede că, termenul de acceptare a succesiunii este de 6 luni de la data deschiderii ei, art.58 lit. b) din Legea nr.1453 din 08.11.2002 cu privire la notariat potrivit căruia, notarul refuză deschiderea procedurii succesore dacă declarația de acceptare a succesiunii a fost depusă după expirarea termenului stabilit de legislație, a eliberat certificatul de moștenitor legal la 11.05.2009 (peste 60 de ani de la deschiderea succesiunii), prin care se atestă că moștenitor a lui Guzun Ion, decedat la 17.12.1941, este fiul acestuia Guzun Iuliu.

Astfel, reclamantul a solicitat:

- declararea nulității absolute a Deciziei Comisiei speciale din cadrul Consiliului raional Dondușeni din 04.03.2009, a procesului-verbal al Comisiei speciale nr.9 din 04.03.2009 și a pct.3 din anexa la Decizia Consiliului raional Dondușeni cu repunerea părților în situația anterioară emiterii actelor declarate nule;

- dispunerea restituirii celor primite în temeiul actelor juridice anulate după cum urmează: Consiliul raional Dondușeni să restituie în bugetul de stat suma de XXX de lei, acordată în vederea achitării compensației averii naționalizate;

- dispunerea restituirii de către Guzun Iuliu către Consiliul raional Dondușeni a sumei de XXX de lei, încasată cu titlu de compensație a averii naționalizate.

În drept și-a întemeiat pretențiile în baza prevederilor art. 216 alin. (1), 217 alin. (1) și (3), 219 alin. (1) și (2), 220 alin. (1) din Codul civil.

La 27.10.2015, Ministerul Finanțelor a depus cerere de chemare în judecată către Guzun Iuliu, intervenienții accesorii Consiliul raional Dondușeni și notarul public Anghelina Danil, solicitând pronunțarea unei hotărâri cu privire la anularea certificatului de moștenitor legal.

În motivarea cererii a indicat că, certificatul de moștenitor legal a fost eliberat cu încălcarea normelor imperative ale legii și, anume, notarul ar fi redeschis dosarul succesoral (dosar inițial la 22.03.1994), la 11.05.2009, eludând prevederile legale privind termenul de acceptare a succesiunii. Guzun Ion în calitate de persoană ce a lăsat moștenirea a decedat la 17.12.1941, iar certificatul de moștenitor legal a fost eliberat pe numele fiului său Guzun Iuliu, la 11.05.2009, peste 60 ani de la deschiderea succesiunii.

Astfel, reclamantul a solicitat declararea nulității absolute a certificatului de moștenitor legal, eliberat la 11.05.2009, invocând prevederile art. 216 alin. (1), (3), art. 219 alin. (1), (2), 220 alin. (1) din Codul civil.

Prin hotărârea din 24 august 2017 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni, cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Finanțelor al RM către Consiliul raional Dondușeni, copârât Guzun Iuliu cu privire la anularea deciziei Comisiei Speciale nr. 9 din 04.03.2009 și a pct. 3 al anexei Deciziei Consiliului raional Dondușeni nr. 24/1 din 11.06.2009, restituirea de către Guzun Iuliu Consiliului raional Dondușeni a sumei de XXX de lei și cererea de chemare în judecată înaintată de Ministerul Finanțelor către Guzun Iuliu, intervenienți accesorii Consiliul raional Dondușeni și notarul public Anghelina Danii privind declararea nulității absolute a certificatului de moștenitor legal, s-au respins ca fiind depuse tardiv, cu încălcarea termenului de prescripție.

Invocând netemeinicia hotărârii din 24 august 2017 a Judecătoriei Edineț sediul Dondușeni, la 21 septembrie 2017, Ministerul Finanțelor al RM a declarat apel împotriva hotărârii respective, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii din 24 august 2017 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni cu emiterea unei noi decizii de admitere integrală a cererii depuse de Ministerul Finanțelor.

Prin decizia din 04 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, a fost admis apelul declarat de Ministerul Finanțelor al RM.

S-a modificat hotărârea din 24 august 2017 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni, prin excluderea din dispozitivul hotărârii a sintagmei „restituirea de către Guzun Iuliu a sumei de XXX de lei”.

În rest dispozițiile hotărârii instanței de fond s-au menținut.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că, reieșind din faptul că atât instanța de fond, cât și cea de apel constată acțiunea drept prescrisă pe toate capetele de cereri, atât în latura anulării actelor administrative, cât și în latura anulării certificatului de moștenitor legal, iar actele anulare a cărora se solicită au servit drept temei de atribuire lui Guzun Iuliu a sumei de XXX de lei, acordată în vederea achitării compensației pentru averea naționalizată, se va reține și lipsa temeiurilor de admitere a cerinței formulate de Ministerul Finanțelor către Consiliul raional Dondușeni privind restituirea în bugetul de stat a sumei acordate.

În conexiune, instanța de apel a reținut că, instanța de fond corect a apreciat probele prezentate și a respins cererea depusă de Ministerul Finanțelor al RM către Consiliul raional Dondușeni, copârât Guzun Iuliu privind anularea deciziei Comisiei Speciale din cadrul Consiliului raional Dondușeni din 04.03.2009, a procesului-verbal a comisiei speciale nr. 9 din 04.03.2009 și a pct. 3 al anexei Deciziei Consiliului raional Dondușeni nr. 24/1 din 11.06.2009, restituirea de către

Consiliul raional Dondușeni în bugetul de stat a sumei acordate și cererea înaintată de Ministerul Finanțelor al RM către Guzun Iuliu, intervenienți accesorii Consiliul raional Dondușeni și notarul public Anghelina Danil, privind declararea nulității absolute a certificatului de moștenitor legal, însă va exclude din dispozitivul hotărârii sintagma privind restituirea de către Guzun Iuliu a sumei de XXX de lei, deoarece potrivit încheierii Judecătoriei Dondușeni din 18 decembrie 2015, menținută prin decizia din 31.03.2016 a Curții de Apel Bălți, procesul a fost încetat în această latură.

La 13.03.2015, Ministerul Finanțelor al RM a declarat recurs împotriva deciziei din 04.12.2018 a Curții de Apel Bălți.

În motivarea recursului a indicat că instanțele de judecată ierarhic inferioare neîntemeiat au ajuns la concluzia că cererile de chemare în judecată au fost depuse cu omiterea termenului de prescripție, or, acțiunea în constatarea nulității absolute este imprescriptibilă, adică poate fi intentată indiferent de termenul scurs de la data încheierii actului juridic.

Astfel, a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi de admitere a cererilor de chemare în judecată.

La 14.05.2019, Iuliu Guzun a depus referință la cererea de recurs, prin care a solicitat ca recursul declarat de Ministerul Finanțelor al RM să fie declarat inadmisibil.

La 20.05.2019, Ministerul Finanțelor al RM a depus cerere de recurs suplimentară în care a invocat cerințe și argumente similare celor din recursul de bază.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 04 decembrie 2018 și expediată pentru comunicare participanților la proces la 23 ianuarie 2019 (f. d. 38, Vol. 3), iar recursul a fost depus la 15 martie 2019. Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei din 04 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, în termen.

Examinând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Ministerul Finanțelor al RM, neîntemeiat și care urmează a fi declarat inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în

care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de Ministerul Finanțelor al RM, nu pot duce la admisibilitatea recursului, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea recursului ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs depusă de Ministerul Finanțelor al RM.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale

Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Ministerul Finanțelor al RM.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Svetlana Filincova